

*Тютюнник С. В.,
к.е.н., доцент, професор кафедри організації обліку та аудиту,
Тютюнник Ю. М.,
к.е.н., доцент, професор кафедри економічної теорії та економічних
досліджень,
Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава*

ЦІНОВІ ТЕНДЕНЦІЇ НА РИНКУ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Основними видами продукції сільськогосподарських підприємств України є зерно і молоко. Це пояснюється високим рівнем рентабельності виробництва по зернових культурах, а по молоку – відносно нижчим рівнем збитковості порівняно з іншими видами продукції тваринництва; високим рівнем ліквідності цих видів продукції (їх легше реалізувати, так як на них є постійний попит) та іншими чинниками.

За інформацією Державної служби статистики України у 2017 р. валовий збір зернових та зернобобових культур становив 61283,5 тис. т за урожайності 42,3 ц з 1 га, а у 2018 р. спостерігається збільшення валового збору до 69800,1 тис. т (на 8516,6 тис. т, або 13,9 %) та підвищення урожайності до 47,2 ц з 1 га (на 4,9 з 1 га, або 11,6 %).

При цьому зібрана площа зросла з 14494,9 тис га до 14782,3 тис. га (на 287,4 тис. га, або 2,0 %). У цілому збільшення валового збору зернових та зернобобових культур забезпечив переважно інтенсивний фактор (урожайність), що свідчить про підвищення ефективності зерновиробництва.

Виробництво молока у 2017 р. становило 10328,6 тис. т при поголів'ї корів 2063,9 тис. голів, у 2018 р. виробництво зменшилося до 10098,8 тис. т (на 229,8 тис. т, або 2,2 %), а поголів'я скоротилося до 1967,6 тис. голів (на 96,3 тис. голів, або 4,7 %). У 2018 р. виробництво молока збільшилося у Закарпатській (на 6 %), Хмельницькій (на 5 %), Луганській (на 2 %), Житомирській, Харківській, Кіровоградській (на 1 %) областях. А скорочення обсягів спостерігається у Запорізькій (на 6 %), Волинській, Івано-Франківській, Черкаській (на 5 %), Львівській, Рівненській, Одеській (на 4 %) областях.

Проаналізуємо динаміку середніх цін реалізації зернових та зернобобових культур і молока сільськогосподарськими підприємствами України (табл. 1).

Таблиця 1

Середні ціни реалізації зернових та зернобобових культур і молока сільськогосподарськими підприємствами України¹

(грн за т)

Період	Зернові та зернобобові культури			Молоко		
	2017 р.	2018 р.	Індекс	2017 р.	2018 р.	Індекс
Січень	3768,3	4035,6	1,071	7669,1	8033,1	1,047
Січень-лютий	3798,7	4152,2	1,093	7648,5	7964,6	1,041
Січень-березень	3867,4	4217,3	1,090	7519,8	7926,7	1,054
Січень-квітень	3912,7	4312,7	1,102	7302,2	7821,5	1,071
Січень-травень	3911,3	4341,6	1,110	7113,3	7662,4	1,077
Січень-червень	3901,0	4352,2	1,116	6996,8	7554,1	1,080
Січень-липень	3870,1	4319,2	1,116	6936,6	7482,1	1,078
Січень-серпень	3842,1	4401,1	1,145	6932,6	7440,3	1,073
Січень-вересень	3828,0	4437,5	1,159	6973,4	7447,7	1,068
Січень-жовтень	3821,0	4393,5	1,150	7074,4	7490,6	1,059
Січень-листопад	3780,4	4358,3	1,153	7161,7	7546,2	1,054
За рік	3771,6	4315,0	1,144	7234,0	7602,4	1,051
Січень 2019 р.	-	4354,9	-	-	8253,4	-

¹ – розраховано за даними Державної служби статистики України [1]

Проведені дослідження свідчать про коливання рівня середніх цін реалізації зернових та зернобобових культур і молока за період 2017-2018 рр. Так, зокрема, середні ціни на зернові та зернобобові культури у 2018 р. порівняно із 2017 р. підвищилися на 14,4 %, а на молоко – на 5,1 %. Упродовж року найбільш стрімке зростання цін спостерігалось у вересні-листопаді на зернові та зернобобові культури та травні-липні – на молоко. Таку ситуацію можна пояснити підвищенням попиту на продукції у ці проміжки часу та економічною ситуацією в країні.

За інформацією Державної служби статистики України середня ціна реалізації зернових та зернобобових культур у січні 2019 р. становила 4354,9 грн за т, що на 39,9 грн за т, або 0,9 % вище середнього показника за 2018 р. та на 319,3 грн за т, або 7,9 % вище аналогічного показника за січень 2018 р.

По молоку середня ціна реалізації у січні 2019 р. становила 8253,4 грн за т, що на 651,0 грн за т, або 8,6 % вище середнього показника за 2018 р. та на 220,3 грн за т, або 2,7 % вище аналогічного показника за січень 2018 р.

Якщо порівняти середні ціни на зернові та зернобобові культури в цілому по сільськогосподарських підприємствах України та по Полтавській області за 2017 р., то можна відзначити дещо вищий рівень середніх цін реалізації по області порівняно з показником України. Так, середня ціна реалізації зернових та зернобобових культур по області у 2017 р. становила 3787,5 грн за т, а по Україні – 3771,6 грн за т (на 15,9 грн за т, або 0,4 % показник по області вищий). Така ж ситуація спостерігається і по молоку. Середня ціна реалізації молока по області становила 7320,2 грн за т, а по Україні – 7234,0 грн за т (на 86,2 грн за т, або 1,2 % показник по області вищий).

Отже, проведені дослідження свідчать про тенденції коливання цін на ринку продукції сільського господарства на прикладі реалізації зернових та зернобобових культур та молока, які можна пояснити ринковою кон'юнктурою та економічною ситуацією в Україні.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.